

Tungviktare till test

ONKYO FÖRSTEG P-3090

ONKYO EFFEKTSTEG M-5090

Måttig basåtergivning, enkla funktionella lösningar och en tilltalande kosmetisk inramning. Det här är karakteristika för ONKYO-familjens tungviktare försteget P-3090 och effektdelen M-5090 som Bengt Olwig har provlyssnat en tid. Här följer hans testrapport.

Utbudet av tung hifi-utrustning är tämligen stort i vårt land. I den här artikeln skall vi titta närmare på en av handlarsortimentets något tyngre produktkombinationer Onkyo P-3090 kontrollförstärkare och det effekttunga slutsteget M-5090 - båda Onkyo-familjens dyraste (5200 respektive 8900 kronor) och mest tekniskt utvecklade produkter.

Design

Vid ett första betraktande av de två enheterna förefaller de snudd på sparsamt utformade. Endast de oftast använda reglagen och indikatorerna är exponerade på enheternas frontpaneler. Men förtäintrycket bedrar. Alla specialfunktioner är nämligen placerade under en fällbar lucka i frontpanelens nedre kant. Under denna lucka hittar

vi på förstärkaren de kontroller som en köpare av ett dyrare ljudsystem kan vänta sig - valbart subsoniskt filter, ställbar resistiv pick-upbelastning, stereo-/mono-/reverseomkopplare, record selector, hörlursuttag, nivåkontroll för hörlur etc. Bland ovanligheterna märks en indikator som visar när förstegets optimala arbetspunkt har uppnåtts.

Effektsteget är på framsidan försett med två stora och tydliga toppvoltmätande visarinstrument för utefekt. Mätområdet kan ställas i två intervall med 500 watt som maximal visning.

Under den fällbara luckan är sex reglage och ett hörlursuttag placerat. Individuellt kontrollerbart är ingångsvolym för respektive kanal, val av högtalarutgång (1 eller 2), aktivering av högtalarutgång och utefektmätare samt mätarområde.

Lite teknik

Försteget är kretstekniskt enkelt i sin uppbyggnad men samtidigt gjort med en tilltalande elegans (bl a används relästyrning för att kunna koncentrera komponentplaceringen och reducera kabeldragning). Sålunda har konstruktionerna av P-3090 valt att helt integrera MC- och MM-stegen istället för att som blivit brukligt arbeta med en separat MC-booster. Fördelen med att som i Onkyofallet integrera hela härligheten är givetvis en reduktion av antalet förstärkarsteg i signalvägarna. Risken med Onkyo's förfarande är att MC-ste-

gets brusegenskaper skulle äventyras, men praktiska prov visar att dessa farhågor lyckligtvis inte besannas.

Att minska risken för förvrängning av ljudet är naturligtvis alla hifi-konstruktörers mål. I P-3090 har strävan efter optimalt ljud förutom den mindre vanliga utformningen av gramfonsteget också präglat tonkontrollernas arbetssätt. Dessa är av passiv typ, dvs konstruerade utan direkt samverkan med några nivåförstärkande komponenter.

Aven effekttsteget är i sin kretstekniska utformning av rättfram och enkelt slag. I likhet med andra japanska produkter har Onkyos tekniker lagt ner möda på att minimera sk omkopplingsdistorsion i M-5090. Men till skillnad mot sina konkurrenter har Onkyo's produktskapare valt en synnerligen enkel lösning. Istället för avancerade transistorbestyckade regler-system har M-5090:ans konstruktörer funnit en finurlig lösning endast bestående av ett motstånd kopplat mellan de snabba och linjära effektttransistorerna. Enkelt men uppbarnt funktionellt!

Dual Super Servo

På senare tid har från leverantörshåll allt större vikt lagts vid hur förstärkare förmår driva svåra högtalarlaster och hur kompensering av kabelförluster skall anordnas. I Onkyo's fall heter receptet Dual Super Servo. Tekniken ger två intressanta tekniska vinster - dels

reduceras innehållet av lågfrekventa (subsoniska) störningar i ljudsignalen, dels kommer förstärkarens motkoppling att vara optimerad för lägsta möjliga utgångsimpedans oberoende av strömmuttag. Mycket summariskt skulle vi kunna jämföra Dual Super Servo-tekniken med den av Kenwood presenterade Sigma Drive, dock med den skillnaden att Onkyo-tekniken endast ger korrektion vid förstärkarens polskruvar. Sigma-tekniken är här en utvidgning och omfattar hela systemet förstärkare-kabel.

Oaktat skillnaderna i de två kompenseringssätten är syftet att förbättra den elektriska styrningen av högtalarna.

På den punkten har både Kenwood och Onkyo lyckats väl bashögtalarna tycks lyssningsmässigt hållna i ett järngrepp. Att M-5090 dessutom försetts med dubbla och kraftiga nätdelar har inte heller det undergrävt möjligheten till rejäl belastbarhet och bra basåtergivning.

Handhavande

Både P-3090 och M-5090 är lätta att manövrera. De inbyggda skyddskretsorna ser till att tillslaget sker utan några skadliga och kraftiga knäppar i högtalaren. Effektstegets skyddskretsar är dock så pass effektiva att det

uppstår problem med att köra exempelvis elektrostatiska hörlurar vid högre ljudnivåer.

Valet av gramfoningång är godtyckligt eftersom samma gramfonsteg används för båda ingångarna. På framsidan av förstärkaren väljer användaren ingång och vilken typ av belastning som önskas (100k, 47k, 100, 10-40 resp 3-10). Reglaget påverkar också automatiskt gramfonstegets förstärkning. Beklagligtvis finns det inte någon kontroll för den kapacitiva belastningen vilket förefaller märkligt mot bakgrunden av konstruktionens annars så genomtänkta utformning.

De passiva tonkontrollernas färgande

Referensanläggning och programmaterial

Vid de företagna ljudproven användes som jämförelse helt eller delvis enheter ur en speciellt sammansatt referensanläggning. Denna bedöms vara i stort representativ för de klangliga meriter som kännetecknar marknadens mera sofistikerade system.

Vid all test av skivmaterial användes en modifierad skivspelare av modell Kenwood KD 600 utrustad med en Morch tonarm och en Shure V15 typ V pick-up. Vidare användes Oracle underläggsmatta i kombination med ett speciellt undertag (mod Holmholtssensatorer) och en Kenwood DS-21 centrumvikt.

De använda förstärkarna var båda röststeg av fabrikat Audio Research SP6B

försteg och D90 effektförstärkare. Som testhögtalare utnyttjades ett par modifierade (Dahlquist DQ-10).

Ett begränsat antal olika skivor användes vid utvärderingen. Bland dessa vill vispeciellt framhäva följande:

- Blinkar Blå/Adolphson & Falk Maxi-Glim 6 DJ (specialgravering, 45 varv min)
- Music for two guitars - Duodecima/Lars Karlsson & Michael Ljung Opus 3 nr8201
- Laudato II/Uppsala akademiska kammarkör och Drottningholms barockensemble under ledning av Anders Eby/Proprius PROP 7860

- I want you/Booker T/AM Records nr SP-4874 (amerikapressad)
- Donna Summer/Love is in control/Geffen Records nr GHS 2005 (amerikapressad)
- All dressed up & no place to go/Nicolette Larson/WB Records nr BSK 3678 (amerikapressad)
- Knoa II/inside out/ Opus 3 nr 8016
- Tosca framfört under ledning av Colin Davis Philips nr 6700108
- Eclogue for flute and percussions/Teruyuki Noda/ RCA RDC-1 (japansk direktgravering)
- George Gershwin/Cincinnati Symphony Orcestra & Erich Kunzel/Telarc nr DG-10058 (digitalinspelad)

inverkan på ljudet är obetydlig, men för säkerhets skull har kontrollerna försetts med ett mittläge i vilket hela tonkretsen är förbikopplat. Totalt reglerområde för bas- och diskantkontrollerna +/- 8 dB vid 70 respektive 20k hz.

På förstegets baksida finns, med undantag för hörlursuttag, alla in- och utgångar placerade. De totalt 22 phono-kontakterna är samtliga guldpläterade. Vidare finns två polskruvar för jordning av grammofonens signalkabel respektive matarkabeln till effektsteget. Två alternativa utgångar finns för inkoppling till effektförstärkare - en konventionell och en specialutgång med Super Servo-drivning. Det senare innebär att förstärkarens särskilda lågfrekvensmotkoppling även omfattar den specialutformade signalkabeln. Syftet är att kompensera för belastning på förstegets utgångssteg så att frekvensgången vid lägre frekvenser alltid skall vara opåverkad av kabel och efterföljande stegs belastning.

Handhavandet av M-5090 är om möjligt ännu enklare än försteget. Ett par sekunder efter tillslag av nätströmställaren aktiverar förstärkarens skyddskrets högtalarutgången och ändrar de två visarinstrumentens belysning från rött till grönt. Allt är nu klart för användning av tillgängliga dryga 250 watt vid 8 ohm och 400 watt vid 4 ohm.

Med viss beklagan konstaterar jag att de åtta polskruvarna för högtalaranslutning på förstärkarens baksida är lite väl klena för att kunna hantera högtalarkabel av den grövre kalibern. Trevligt är det emellertid att finna att riktiga polskruvar används på M-5090 istället för de annars så förhatliga sk snabbkontakter av klämtyp.

Lyssning

All lyssning har skett med Onkyos försteg och effektsteg sammankopplat. Ett par olika högtalare har använts, men den huvudsakliga utvärderingen har gjorts på referenssystemets Dahlquist DQ-10. För övrigt har som vanligt all jämförelse gjorts mot just referensan-

läggningen (se intilliggande sammanställning av referensutrustning och använt programmaterial).

Det som omedelbart märks med Onkyo-enheterna inkopplade är att basåtergivningen blir fast, djup och kraftig. Dessa meriter skall nog i första hand tillskrivas effektsteget, men den markerade basen är naturligtvis också ett resultat av hela ljudkedjans ljudande förmåga härvidlag.

På den disco-influerade musiken med Donna Summer kontrollerades bashögtalarna effektivt. M-5090:ans förmåga att sätta bashögtalarna i rörelse var uppenbar och den tillgängliga uteffekten framstod som fullt tillräcklig även vid mycket hög lyssningsnivå. Även transientåtergivningen var av fullt passabelt slag. Däremot saknades det lyster i diskanten - de ljusare tonerna återgavs med aningen väl stor torrhet och upplevdes stundtals aning en hårda. Den fasta kontrollen över ljudet syntes också hämma återgivningen av inspelningens rumsliga information.

Avsaknaden av referensstegets spröda klangbildning och naturliga värme i ljudet blev klart märkbar då Nicolette Larson tog ton. Det kändes helt enkelt inte lika befriande att lyssna till Onkyo-stegen. Desto bättre klarade sig då de testade förstärkarna när Booker T. tog tag i musiken. Precis som i fallet med Donna Summer flödade disco-rytmerna fram med välgörande fast, kraft fullt och dynamiskt baskomp.

Om nu Onkyo-anläggningens kapacitet i basen plockar höga poäng så är framgången inte lika uppenbar när det gäller återgivning av rumslig information. De fina akustiska upptagningarna på Knoa II får lite av "vykortsperspektiv" över sig. Hela ljudpanoramats förefaller platt som om hela den rumsliga "kostymen" vore för trång. Allt detta samverkar i Onkyo-apparaterna till en lyssningsupplevelse i avsaknad av referenssystemets tilltalande förmedling av närvarokänsla.

Den platta ljudbilden framkommer också tydligt i den smått teatraliska tolkningen av Tosca. Men här avslöjas

även en annan skillnad mellan referens- och testobjekt. Onkyo-stegen framstår som dynamiskt aningen återhållna - exempelvis solistinsatserna återges utan deras musikaliskt explosiva genomslagskraft. Samtidigt måste P-3090 och M-5090 tillskrivas en mjuk och ren klang. Ljudet blir tilltalande "städat" men i avsaknad av musikinslagens stundtals hänförande dynamiska krumsprång och rumsliga panorama. Det senare framkommer också tydligt på Laudate där inspelningslokalens särprägel går förlorad vid återgivningen.

Fullt njutbar blev Eclogue for flute and percussions med Teruyuki Noda. Den direktgraverade inspelningens detaljljud och skärpa var påtaglig trots att det "riktiga" transientbattet saknades. Här var det dock mycket fråga om smak - antingen faller Onkyo's aningen polerade och förskönande klanger av musikinstrumentens inneboende råhet på läppen eller så är det referensstegets osminkade sanning som bäst passar örat. En rutinerad slagverksmusiker torde dock lättast känna igen sig i det ljudflöde som referenssteget producerade trots att dess effektresurser inte i alla dynamiska passager kunde hävda sig mot M-5090:ans flerdubbla kraft.

Sammanfattning

Onkyo P-3090 och M-5090 är två tekniskt välutvecklade hifi-produkter med blandade klangliga meriter. Fullödig basåtergivning och hög tillgänglig effekt är två uppenbara fördelar. Till detta kommer så en rad andra säljfrämjande attribut. Det totala tonala helhetsintrycket är förvisso inte odelat positivt, men trots en del inneboende brister vad det gäller klanglig lyster och förmåga till rymdåtergivning är aldrig ljudet tröttande. Måhända kan den polerade klangen stundtals upplevas tråkig, men jämfört med flertalet andra effektstarka ljudsystem framstår Onkyo-alternativet intressant. Att konstruera slutsteg med hög uteffekt är svårt och inte blir det lättare om kraven också tar fasta på ljudande meriter av bästa slag. En snabb titt på vad marknaden har att erbjuda understryker verkligen problemen.

Prisvärdheten kan naturligtvis alltid ifrågasättas. För de 14 100 kronor som en P-3090 och M-5090 kostar tillsammans får de betraktas som tämligen prisvärda - speciellt med hänsyn taget till förstärkareffekten. Förvisso hamnar inte Onkyo-produkterna i tåtklungan bland världens mest väljudande förstärkare, men att begära detta vore lika omöjligt som att kräva identiska prestanda/komfort mellan en vanlig Volvo och en Rolls Roys - den stora differensen i pris bör ju onekligen avspeglas i några märkbara skillnader.

Onkyo P-3090

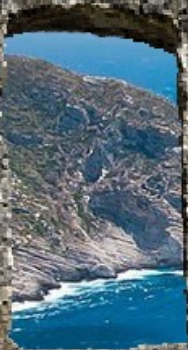

Onkyo M-5090

Loud and Proud

HIFIGOTEBORG.se a

ONKYO

WANT TO RELAX TO BEAUTIFUL
MUSIC

WELCOME

WE HAVE GOOD HIFI AT YOUR
SERVICE

PLEASE WAIT HERE & A MEMBER
OF OUR TEAM WILL BE WITH
YOU SHORTLY.

Or press finger HERE